

Scenariodenken

In 2014 publiceerde de Koninklijke Bibliotheek (KB) vier mogelijke scenario's voor de bibliotheek in 2025. Bij mijn weten is daar in de branche weinig aandacht aan gegeven. Toch is het stuk nog de moeite waard.

De KB onderscheidde op een horizontale as twee varianten: aan de linkerkant 'overheid trekt zich terug' en aan de rechterkant 'overheid blijft investeren'. En op een verticale as ook twee mogelijkheden: bovenaan 'private en publieke partijen bieden concurrerende alternatieven' en onderaan 'bibliotheek als uniek centrum voor informatie (monopolist)'. Daarmee

ontstonden vier velden: rechtsboven 'transformatie', rechtsonder 'evolutie', linksonder 'integratie' en linksboven 'sterfhuis'. In het scenario 'transformatie' blijft de overheid wel investeren, maar neemt ook de concurrentie van private partijen toe. Bij 'evolutie' blijft de overheid investeren en is er geen concurrentie (bibliotheek als monopolist). Bij 'integratie' is er minder of geen overheidsbudget waardoor bibliotheekfuncties integreren in andere instellingen. En zoals 'sterfhuis' al zegt is de combinatie 'overheid trekt zich terug' en 'private en publieke partijen bieden concurrerende alternatieven' dodelijk voor publieke

partijen en dus de bibliotheek. Het stuk was uitgewerkt voor openbare bibliotheken (OB'en), universiteitsbibliotheken (UB'en) en de KB zelf. Voor OB'en betekent 'transformatie' dat er commerciële partijen bijkomen zonder dat die alles overnemen. Als passend beleid werd gezien: samenwerken en proberen nieuwe inkomstenbronnen aan te boren. 'Evolutie' betekent dat de bibliotheken het heft in eigen hand kunnen houden, in nauwe samenhang met gemeentelijk beleid.

Bij 'integratie' is de bibliotheek niet leidend meer, maar gaan de functies op in andere organisaties die nog wel subsidie krijgen (onderwijsorganisaties, culturele instellingen). En 'sterfhuis' dreigt werkelijkheid te worden, als de bibliotheek geen actie onderneemt. Signalen zijn een teruglopend aantal uitleningen, minder bezoekers en minder gemeentesubsidie. Aangeraden wordt zelf stappen te zetten naar het integratie- of transformatiescenario. Het evolutiescenario (veel subsidie, geen concurrentie) wordt kennelijk uiterst onwaarschijnlijk geacht.

Conclusie: subsidie zonder concurrentie ('evolutie') zit er niet in, geen subsidie en veel concurrentie ('sterfhuis') is erg waarschijnlijk als je niets doet, dus kies voor subsidie plus concurrentie ('transformatie') of geen subsidie en ook geen concurrentie ('integratie'). Als ook dat niet lukt: breng dan functies voor bepaalde doelgroepen elders onder, voordat de bibliotheek weg is.

TEKST: WIM KEIZER ILLUSTRATIE: LIANZA

* Voor de volledige tekst van het KB-document, zie:

<https://www.kb.nl/sites/default/files/docs/bibliotheek2025.pdf>

Bibliotheekblad
 Vakblad voor de openbare bibliotheken.
 Verschijnt tien keer per jaar.
 Uitgave van IP Uitgeverij. Jaargang 20, nr. 1.

REDACTIE
 Eimer Wieldraaijer (hoofdredacteur, eimer.wieldraaijer@bibliotheekblad.nl),
 Bart Janssen (webredacteur, bart.janssen@bibliotheekblad.nl),
 Martin de Jong (redacteur, martin.dejong@bibliotheekblad.nl)
 E-mailadres (algemeen):
 redactie@bibliotheekblad.nl;
 administratie@bibliotheekblad.nl
 Telefoon (hoofdredacteur): 06-51236185
 Adres: Charlotte van Pallandtlaan 18,
 Postbus 164, 2272 TR Voorburg
Website: www.bibliotheekblad.nl

REDACTIERAAD
 Erik Boekesteijn, Mieke van Dijk, Wendy de Graaff, Arend Middelveld, Mari Nelissen

VORMGEVING
 Ruud Out (art director)
 Ultramarijn Grafische Vormgeving

DRUK
 Senefelder Misset, Doetinchem

ABONNEMENTEN
 Opgave en vragen over abonnementen
 Nederland: Abonnementenland, Postbus 20,
 1910 AA Uitgeest, Tel. 0900-ABOLAND of
 0900-226 52 63, € 0,10 per minuut,
 Fax 0251-31 04 05.
 Site: www.bladenbox.nl voor abonneren of
www.aboland.nl voor adreswijzigingen en
 opzeggingen. Abonnementenland is ook
 bereikbaar via Twitter. Stuur uw tweet naar:
 @Aboland_klanten.
 Opgave en vragen over abonnementen in
 België: Abonnementenland, Diependaalweg 6,
 3020 Herent, Tel. +32 (0)28 08 55 23.
 Site: www.bladenbox.be voor abonneren of
www.aboland.be voor adreswijzigingen en
 opzeggingen.
 Beëindigen abonnement:
 Opzeggingen dienen 12 weken voor afloop van de
 abonnementsperiode in ons bezit te zijn.
 Prijswijzigingen voorbehouden.

ABONNEMENTSPRIJS
 Per 1 januari 2016 kost een abonnement in
 Nederland 199,90 euro, elk vervolg-
 abonnement op hetzelfde adres 185,90 euro,
 abonnement voor gepensioneerden 95 euro,
 los nummer 20 euro.
 Abonnement in Vlaanderen 218,90 euro.
 Overige landen 252,90 euro. Alle bedragen
 inclusief BTW en verzendkosten.

UITGEGEVEN DOOR IP UITGEVERIJ
 Uitgever: Peter van Gorsel

ADVERTENTIES
 Recent BV, Postbus 17229,
 1001 JE Amsterdam.
 Commercieel directeur Joop Slor,
 joop@recent.nl. Telefoon: 020-3308998.
 Fax: 020-4204005.

OVERNAME VAN TEKST
 Overname van artikelen is alleen toegestaan
 met bronvermelding en na overleg met de
 uitgever. Voor kopiëren is reprorecht verschuldigd
 aan de uitgever.

© IP Uitgeverij
 ISSN 1573-9597

VOLGENDE KEER IN BIBLIOTHEEKBLAD

Interview met Anja Kaashoek van de Bibliotheek Wijchen. | Mystery Guest bezoekt nieuwe bibliotheek Oosterhout. | Het vestigingenbeleid van de Bibliotheek Den Haag. | Dossier: digitaliserende overheid en bibliotheek. | Bibliotheekblad nr. 2 verschijnt op 25 februari.